

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

**ИЛОВА БА АРЗЁБИИ ТАЪСИРИ ЭКОЛОГӢ ВА
ИҶТИМОӢ (ИАТЭИ)
Ҳисоботи ниҳоии лоиҳа**

Лоиҳаи роҳи долонҳои 2, 3 ва 5-и Ҳамкориҳои иқтисодии минтақавии
Осиёи Марказӣ (Обигарм-Нуробод).

Бастаи 3: Сотхмони пули дароз

Маркази татбиқи лоиҳаҳои таҷдиди роҳҳо

Вазорати нақлиёт

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ноябри 2023

Мундариҷа

1 Дар ҳисоботи мазкур оид ба Арзёбии Таъсири Муҳити зист ва Иҷтимоӣ (АТЭИ) сохтмони пули дарозиаш 920 метр, ки дар болои дарёи Сурхоби (лоиҳаи пешниҳодшуда) Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир аст баррасӣ мегардад. Ин АТЭИ Замимаи Арзёбии Таъсир ба Муҳити Зист (АТЭ) барои лоиҳаи Обигарм-Нуробод буда як қисми долонҳои Ҳамкориҳои Иқтисодии минтақавии Осиёи Марказӣ (ҲИМОМ) 2, 3 ва 5 мебошад. Бонки осиеи сармоягузори инфрасохторӣ (БОСИ) барои сохтмони пули дарозиаш 920 метр, ки дар болои дарёи Сурхоб сохта мешавад маблағгузорӣ мекунад. Аз ин рӯ, ин АТЭИ барои қонё гардонидани талаботи меъёрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҷаҳорҷӯбаи экологӣ ва иҷтимоии БОСИ (ЧЭИ) гузаронида шудааст.

Заминаи лоиҳа

2 Ҳукумати Тоҷикистон (ҲТ) тавассути Маркази татбиқи лоиҳаи таҷдиди роҳҳои (МТЛ ТР) назди Вазорати нақлиёт (ВТ) сохтмони роҳи Обигарм-Нурободро ба масофаи 75 километр барои иваз кардани қитъаи мавҷудбудаи роҳ ба роҳ мемонад. Роҳи М41, ки дар зери обанбори НБО-и сохташудаи роҳи Роғун мемонад. Пуле, ки аз рӯи лоиҳаи пешниҳодшуда сохта мешавад як қисми роҳи дар боло зикршудаи Обигарм-Нуробод мебошад.

3 Нерӯгоҳи барқи обии “Роғун”, воқеъ дар тақрибан 100-километрии шарқи Душанбе, барои истифода аз нерӯи барқи обии рӯдхонаи Ваҳдат сохта мешавад. Баъди бо об пур шудани обанбори Роғун роҳи мавҷудаи М-41-ро, ки аз Душанбе то сарҳади Ҷумҳурии Қирғизистон дар Карамик мегузарад, пур мекунад ва дар ниҳоят баста хоҳад кард.

4 Роҳи автомобилгарди М41 як ҷузъи муҳими ҲИМОМ буда, минтақаи шимолу шарқи Тоҷикистонро бо Ҷумҳурии Қирғизистон ва Чин мепайвандад. Дар доираи рушди долонҳои ҲИМОМ МТЛ қитъаи 75-километри роҳи М-41-ро дар қаторкӯҳҳои шимолии водии Ваҳдат (Обигарм – Нуробод) таҷдиду азнавсозӣ мекунад. Роҳи нав се туннели нав ва 17 пулро дар бар мегирад. Дар айни замон сохтмони роҳи нав идома дорад.

5 Лоиҳаи роҳ инчунин сохтмони пули тақрибан 920 метрро дар болои дарёи Сурхоб (он обанбори НБО-и ояндаи Роғун хоҳад шуд) дар бар мегирад, то роҳи навсохтро бо қитъаҳои мавҷудаи шоҳроҳи М41, ки берун аз минтақаи обҳезӣ ҷойгир аст, пайваст мекунад. Лоиҳаи роҳ ба се баста тақсим шудааст; Бастаҳои 1 ва 2 барои сохтмони роҳи нав ва Бастаи 3 (лоиҳаи пешниҳодшуда барои ин АТЭИ) барои сохтмони пули дарозиаш 920 метр дар дарёи Сурхоб.

Шарҳи лоиҳа

6 Лоиҳаи пешниҳодшуда ҳамчун Бастаи 3 долони роҳи сарҳадӣ як пули бетони қаблан фишор овардашуда дар дарозии тақрибан 920 м буда, ба роҳҳо аз паҳлӯҳо ба дарозии умумии тақрибан 480 м наздик мешавад. Тақягоҳҳои пулҳо бояд дар таҳкурсии сохта шаванд. Ҳамоҳангсозии пул дар маҷмӯъ ба ҳамон масир, ки дар замони шӯравӣ омӯхта ва интиҳоб шуда буд, пайравӣ хоҳад кард. Пули дарёи Сурхоб барои пайваст кардани охири қитъаи роҳи Бастаи 2 бо деҳаи Дарбанд, маркази ноҳияи Нуробод, ки дар оянда дар соҳили обанбори НБО Роғун ҷойгир хоҳад шуд, сохта мешавад. Лоиҳаи пешниҳодшуда дорои се ҷузъи ҷудоғонаи зерин хоҳад буд:

7 **Қисмати 1: Сохтмони пули дароз ва равишҳо ба он.** Ин қисмати асосии Лоиҳа буда, зерқисматҳои зеринро дар бар мегирад: Зерқисмати 1а: Корҳои сохтмонӣ барои сохтмони пули дароз ва равишҳо ба он. Он маблағгузори шартномаи лоиҳакашӣ, сохтмон ва нигоҳдории пулро дар бар мегирад. Бар асоси вариантҳои пул, асосноккунии техникӣ-иқтисодӣ ва хулосаи экспертизаи давлатӣ, арзиши тахминии мустақими сохтмон барои ин зерқисмати мазкур 56,92 миллион доллари ИМА-ро ташкил медиҳад. Ин зерқисмат фаъолиятҳои ёрирасон ва кабудизоркунии шафати

пул, инчунин муқаррарот оид ба баррасии мустақили тарҳрезӣ, фарогирии суғурта ҳангоми сохтмонро дар бар мегирад; ва ҳолатҳои фавқулодда вобаста ба таваррум ва ҳолатҳои фавқулодда. Зерқисмати 1б: Машварат оид ба назорати сохтмон оид ба шартнома оид ба иҷрои корҳо. Ин зерқисмат нақши муҳандисро тибқи Федератсияи Байналмилалӣ Муҳандисони Машваратӣ, Китоби Зард 2017 (Нашри 2-юм) барои назорат ва идоракунии шартномаи корҳои сохтмонӣ ва назорати риояи шартнома ба талаботи экологӣ, иҷтимоӣ, саломатӣ ва беҳатарӣ маблағгузорӣ мекунад.

8 **Қисмати 2: Тақвияти иқтисодии татбиқи лоиҳа.** Ҳадафи ин қисмат баланд бардоштани иқтисодии Маркази татбиқи лоиҳаи барқарорсозии роҳҳо тавассути таъмини он бо захираҳои зарурӣ барои иҷрои саривақтӣ ва босифати ин лоиҳаи мураккаб мебошад. Дар доираи ин қисмат фаъолиятҳои зерин пешниҳод карда мешаванд: Зерқисмати 2а: Дастгирии татбиқи лоиҳа, ки тавассути шуғли мушовирони инфиродии ботаҷриба ва дорандаи таҷрибаи баланд дар соҳаи харид ва идоракунии шартнома, лоиҳаикашии пулҳо, идоракунии лоиҳа, идоракунии молиявӣ ва муҳити зист таъмин карда мешавад ва масъалаҳои иҷтимоӣ (E&S). Зерқисмати 2б: *Хароҷоти иловагии амалиётӣ*. Ин зерқисмат барои пӯшонидани хароҷоти амалиётӣ вобаста ба татбиқи лоиҳа пешбинӣ шудааст.

9 **Қисмати 3: Баланд бардоштани имкониятҳои иқтисодии замон.** Дар доираи ин қисмат (i) таҳқиқи микёс ва арзёбии эҳтиёҷоти малакаҳоро барои муайян кардани имкониятҳои тиҷорати ва таъмини зиндагии замон, ки дар минтақаи таъсири лоиҳа Қитъаи 3 зиндагӣ мекунад, мегузаронад; (ii) таҳияи барномаи соҳибқорӣ замон дар асоси арзёбии эҳтиёҷоти малакаҳо ва дохил кардани рӯйхати эҳтимолии иштирокчиён ва меъёрҳои интихоб; (iii) ҳамкорӣ бо БОР ва Кумитаи кор бо замон ва оила, инчунин мақомоти маҳаллӣ барои додани грантҳо барои дастгирии замони соҳибқор.

10 Вазорати нақлиёт Агентии иҷрокунанда ва Маркази татбиқи лоиҳаи таҷдиди роҳҳо (МТЛ) ташкилоти иҷрокунандаи лоиҳа хоҳанд буд. МТЛ иҷрои лоиҳаро аз оғози он то анҷоми он идора мекунад. МТЛ барои иртибот байни БОСИ, Ҳукумат ва дигар ҷонибҳои дахлдор масъул хоҳад буд. МТЛ инчунин барои ҳамроҳсозии фаъолиятҳои ҳаррӯзаии лоиҳа тавассути гуруҳи идоракунии лоиҳа (ГИЛ), ки аз ҷониби мушовирони инфиродӣ дастгирӣ мешавад, масъул хоҳад буд.

Таҳлили алтернативаҳои лоиҳа

11 Дар доираи ин АТЭИ алтернативаҳои гуногун, аз ҷумла варианти «Лоиҳа нест» ва алтернативаҳо барои тарҳрезии пул таҳлил карда шуданд. Инҳо дар поён оварда мешаванд.

12 Варианти «Ноиҳаи Лоиҳа» рад карда шуд, зеро бе сохтмони Пули дар доираи лоиҳаи пешниҳодшуда роҳи сохтшавандаи Обигарм-Нуробод бо шохроҳи М41 пайваст шуда наметавонад ва тамоми лоиҳаи роҳ бефоида хоҳад шуд.

13 Алтернативаҳои пул: **гурӯҳи** асосноккунии техникӣ (АТ) ҷанбаҳои гуногуни техникӣ ва молиявӣ се алтернативаи навъи пулро таҳлил ва муқоиса кард, то варианти ниҳии фаъолиятҳои тарҳрезӣ ва сохтмонро пешниҳод кунад. Гурӯҳи АТЭИ ин таҳлилро бо муқоисаи оқибатҳои пешбинишудаи экологӣ ва иҷтимоӣ барои ҳар як алтернатива пурра кард. Алтернативаҳо дар бар мегиранд:

- Алтернативаи 1. Пули бетонии сутуни қаблан фишошуда
- Алтернативаи 2. Пули экстрадозӣ.
- Алтернативаи 3. Пули кабелӣ

14 Параметрҳои муқоисавӣ беҳатарии роҳ, устувории сейсмикӣ ва шамол, хароҷот ва вақти сохтмон, таъсир ба ландшафт, устуворӣ ба тағирёбии иқлим, таъсир ба муҳити табиӣ ва иҷтимоӣ ва мулоҳизаҳои саломатӣ ва беҳатарии меҳнатро (СБМ) дар

бар мегирифтанд. Дар асоси хулосаҳои АТ ва АТЭИ, алтернативаи 1 (Пули қуттӣ) ҳамчун варианти ниҳой барои қадамҳои минбаъдаи татбиқи интиҳоб карда шуд.

Баррасии танзим ва сиёсат

15 Тавре ки қаблан зикр гардид, ин АТЭИ бо мақсади қонеъ гардонидани талаботи меъёрҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷаҳорҷӯбаи экологӣ ва иҷтимоии БОСИ гузаронида шудааст. Талаботҳои зерин ҳангоми татбиқи лоиҳа бояд риоя карда шаванд. Асосҳои қонунгузориҳои экологӣ, иҷтимоӣ ва ҳифзи саломатӣ дар Тоҷикистон кофӣ буда, бо меъёру қоидаҳои муҳофизатии ЧЭМ БОСИ (2019) ва дигар институтҳои молиявии байналмилалӣ муҳолифат намекунанд. Дар асоси муқоисаи стандартҳо ва қоидаҳои миллӣ ва байналмилалӣ барои амалисозии лоиҳа стандартҳои саҳттарин қабул карда шуданд.

Шароити ибтидоии экологӣ ва иҷтимоӣ

16 Минтақаи таъсиррасонии лоиҳа (МТ) барои 100 м аз канори ҳар ду тарафи рости роҳ (ТРР) пул ва роҳҳои наздикшавии он муайян карда шудааст. Бо дарназардошти он, ки паҳнои ТРР 60 м аст, МТ як долони паҳнои 260 метр дар баробари пул ва роҳҳои наздикшавии он мебошад. Ба ҳамин монанд, МТ дар радиуси 100 м дар атрофи конҳо, конҳо, лагерҳои сохтмонӣ ва дигар иншооти лоиҳавӣ муайян карда мешавад (ҷойгиршавии чунин иншоотҳо дар айни замон маълум нест). Барои дарёи Сурхоб, минтақаи таъсиррасонӣ тахминан ҳамчун 100 м поёноб ва 50 м болооби маҷрои қитъаи пул бо сабаби таъсироти ночиз дар давраи лоиҳа, аз ҷумла ҷӯбдастакунӣ ва дигар корҳои сохтмонӣ муайян карда шудааст.

17 Қитъаи лоиҳа дар ноҳияи Нурободи тобеи ҷумҳурӣ ҷойгир аст. Аз ҷануб ба деҳаи Дарбанд - маркази ноҳияи Нуробод ва дар ғарб деҳаи Гулмони ҷамоати Сафедчашма ҳамсоя аст. Деҳаи Дарбанд ҳамчун маркази навбунёди ноҳия дар ҷойи Комсомолобод, ки аз ҳисоби обанбори Роғун зери об мондани он пешбинӣ шудааст, бунёд шудааст. Ин деҳа бо тарзи дурусти шаҳрсозӣ бо кучаҳои асфалтпуш фарқ мекунад ва дорой биноҳои маъмурию маданӣ, корхонаҳои сершумори хурд мебошад. Деҳаи Гулмон як шаҳраки хурди деҳотӣ буда, аз чанд хоҷаги иборат аст, ки аҳолии маҳаллӣ асосан ба истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ машғуланд. Дар майдони васеътари лоиҳа ягон корхонаҳои калони саноатӣ мавҷуд нест. Ба ҳамин монанд, дар дохили ва ё дар наздикии МТ ягон ретсепторҳои ҳассос ё ягон объекти дорой аҳамияти археологӣ, фарҳангӣ ё мазҳабӣ муайян карда нашудаанд.

18 Ҳарчанд ин деҳаҳо берун аз доираи МТ Лоиҳа қарор доранд, онҳо нисбатан наздик ба макони лоиҳа ҷойгиранд. Аз ин рӯ, онҳо нигарони хоса доранд, зеро Лоиҳа метавонад бавосита ба онҳо таъсир расонад. Аз ин рӯ, баррасии иҷтимоӣ иқтисодӣ, ки барои лоиҳа гузаронида шуд, тафсилоти минтақаи васеътари ҷамоатҳои қад-қадӣ роҳи Обигарм-Нурободро дар бар мегирад, ки баҳрабардорони асосии Лоиҳа мебошанд.

19 МТ Лоиҳа як минтақаи беодам аст, ки ҳеҷ гуна фаъолиятҳои кишоварзӣ, саноатӣ ва дигар фаъолиятҳои тичоратӣ мушоҳида намешавад. Гурӯҳҳои хурди чорвои хонагӣ (гӯсфанду буз), ки ба сокинони маҳаллаҳои атроф тааллуқ доранд, гоҳ-гоҳ ба МТ Лоиҳа барои чаронидани дохил мешаванд. Бо вучуди ин, мақомоти маҳаллӣ аллакай барои чарогоҳ берун аз МТ Лоиҳа майдонҳои алтернативӣ ҷудо кардаанд. Наздиктарин деҳаи аҳолинишин — деҳаи Гулмон дар соҳили рост ва деҳаи Дарбанд дар соҳили чап дарёи Сурхоб ҷойгиранд. Ин деҳаҳо дар масофаи зиёда аз 500 м аз нуқтаи оғоз/охири лоиҳаи пешниҳодшуда ҷойгир шудаанд. Заминҳои назди пул дар ибтидои солҳои 80-ум бо мақсади сохтмони пул аз тарафи давлат гирифта шуда буданд.

20 Пас аз боздоштани корҳои сохтмонӣ бо сабабҳои сиёсӣ, заминҳо ҳамчун заминҳои захиравӣ ба ихтиёри мақомоти ноҳияи Нуробод дода шуда, ҳеҷ гоҳ расман барои истифодаи ҷамоатҳои маҳаллӣ пешниҳод нашудаанд.

21 Аз ҷиҳати топографӣ, минтақаи лоиҳа дар минтақаи кӯҳӣ дар ҳудуди 3 км паҳнои водии Сурхоб дар байни қаторкӯҳҳои Қаратегин ва Пётри I ҷойгир аст. Аз ҷиҳати гидрологӣ пули оянда тақрибан 11 километр боло аз маҳалли дарёи Обихингу воқеъ аст, ки дарёи Вахшро ташкил медиҳад. Ин ноҳия бо инкишофи васеи процессҳои эрозия ва шароити мураккаби сейсмикӣ хос аст. МТ бештар ба минтақаи зеробмонии обанбори ояндаи НБО Роғун ва минтақаи атрофи он ё буферии ин минтақа тааллуқ дорад. Дар майдони лоиҳа қаблан корҳои сохтмониро пеш мебарданд то замони боздоштани лоиҳаи НБО Роғун дар соли 1993 ба далели маҳдудиятҳои молӣ дар пайи фурупошии Иттиҳоди Шӯравӣ. Яке аз хусусиятҳои барҷастаи майдони лоиҳа боқимондаҳои пояҳои пул мебошад, ки дар давоми корҳои қаблӣ сохтмон сохта шуда буд.

22 Дар ин минтақа ба ҷуз ҳаракати нақлиёт дар роҳи Обигарм-Нуробод ягон манбаи назарраси партовҳои ҳаво ва тавлиди садо вучуд надорад. Ба ҳамин монанд, дар МТ лоиҳа ягон манбаи олудашавии хок ё об вучуд надорад. Таҳлили ҳаво, садо ва сифати об дар доираи ин АТЭИ гузаронида шуд ва ҳамаи параметрҳои дахлдор дар ҳудуди меъёрҳои қобили қабул муайян карда шуданд.

23 Дар робита ба захираҳои биологӣ, макони зист дар доираи МТ лоиҳа сунъӣ буда, аз майдони сохтмони пуле, ки дар ибтидои солҳои 1990 партофта шуда буд, дар иҳотаи заминҳои санглохе иборат аст, ки барои чарогоҳ ва фаъолиятҳои парокандаи кишоварзӣ бо истифода аз охӯро истифода мешаванд. Тадқиқот нишон медиҳад, ки растаниҳои маҳаллӣ, ки бо навъҳои маъмулӣ муаррифӣ шудаанд, ҳам дар рӯйхати Иттиҳоди байналмилалӣ ҳифзи табиат (ИБХТ) ва ҳам дар Китоби Сурхи Тоҷикистон (КСБ) мақоми махсуси муҳофизатӣ надоранд. Хангоми тадқиқоти сахро ба гайр аз паррандаҳои хурд ва ҳашарот ягон олами ҳайвонот мушоҳида карда нашуд. Хусусияти барҷастатарин дар дохили МТ ин пояи кӯҳнаест, ки дар соҳили чап сохта шудааст, ки ҳамчун таҳкурсии барои наздикшавии ояндаи роҳ ва пояи пул хизмат мекунад. Сатҳи соҳил ба теппаи сунъӣ монанд аст ва аллакай бо сарпӯши набототи хеле камрӯй фаро гирифта шудааст. Дар ҳудуди МТ ё атрофи он ягон макони зисти ҳассос муайян карда нашудааст.

Таъсири эҳтимоли

24 Таъсири эҳтимолии лоиҳаи пешниҳодшуда ба захираҳои ҷисмонӣ, сифати муҳити зист, захираҳои экологӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ барои марҳилаҳои тарҳрезӣ, сохтмон ва истифодабарӣ муайян карда шуда, тибқи методологияҳои стандартӣ барои муайян кардани устувории экологӣ ва иҷтимоии лоиҳа баҳо дода шудаанд. Барои ҳар як таъсири арзёбишаванда чораҳои дахлдори коҳишдиҳӣ ва назорат бо истифода аз иерархияи коҳишдиҳӣ – Пешгирӣ; Радшавӣ; Сабук кардан; ва Ҷуброн/ пешниҳод гардидаанд.

25 Ҳамчун як қисми ин АТЭИ, методологияи арзёбии хатарҳо бо роҳи омезиши бузургии ҳар як таъсири эҳтимоли бо ҳассосияти ретсептори он, таъсир барои арзёбии таъсири фаъолиятҳои пешниҳодшуда ба параметрҳои гуногуни экологӣ, иҷтимоӣ ва биологӣ қабул карда шудааст. Натиҷаҳои АТЭИ аз он иборатанд, ки тамоми таъсироти эҳтимолии манфии экологӣ ва иҷтимоии лоиҳаи пешниҳодшуда асосан аҳамияти паст ва миёна доранд ва метавонанд пешгирӣ ва/ё ба таври кофӣ кам карда шаванд ва таъсири мусбӣ бо татбиқи самараноки чораҳои коҳишдиҳӣ ва такмилдиҳии муайяншуда тақвият дода шаванд дар ин АТЭИ. Таъсири эҳтимоли ва аҳамияти онҳо, инчунин таъсироти боқимонда (яъне, таъсирҳои, ки пас аз татбиқи чораҳои кам кардани таъсир ба вучуд меоянд) ва аҳамияти онҳо дар Ҷадвали ES 1 оварда шудаанд.

26 Таъсири асосии дорои аҳамияти баланд тавлиди партовҳо, хатарҳои саломатӣ ва бехатарии меҳнат, хатарҳои саломатӣ ва бехатарии ҷомеа (СБҶ) ва садамаҳо, инчунин ҳолатҳои фавқуллода мебошанд. Тавре ки дар боло зикр гардид, дар ин АТЭИ

тадбирҳои мувофиқ оид ба кам кардани таъсир ва назорат барои ҳалли ин таъсироти эҳтимоли ва паст кардани аҳамияти таъсироти боқимонда ба сатҳи қобили қабул (Паст ё Ҳадди ақал) пешниҳод шудаанд. Тавре ки аз ҷадвали ЕС 1 дида мешавад, ҳамаи таъсироти боқимонда аҳамияти кам ё ҳадди ақал доранд, яъне татбиқи лоиҳа ба муҳити зист ва одамон таъсири назаррас намерасонад.

27 Барои муайян кардани таъсири эҳтимолии вобаста ба замин, ки ҳангоми татбиқи лоиҳа метавонанд ба миён оянд, барои минтақаи Лоиҳа санҷиши зарурӣ гузаронида шуд. Тадқиқот мавҷуд набудани одамони зарардидаи лоиҳаро дар доираи МТ лоиҳа тасдиқ кард. Таъсири ба даст овардани замин ё кӯчонидани аҳоли дар назар нест, зеро тамоми заминҳои дар зери МТ Лоиҳа ки дар таҳти идора ва фонди заминҳои давлат дар таҳти категорияи «заминҳои захиравӣ» мебошанд барои Лоиҳа ҷудо карда шудаанд. Аммо барои иншооти муваққатии сохтмон ва лагерҳои меҳнатӣ замини муваққатӣ талаб карда мешавад.

Ҷадвали ES 1: Маълумоти мухтасар оид ба хатарҳои экологӣ, иҷтимоӣ, саломатӣ ва бехатарӣ

Таъсири эҳтимоли	Давомнокии таъсиррасонӣ	Миқёси фазой	Баргардон идашаван да ё не	Эҳтимолият	Бузургӣ	Ҳассосият	Муҳимият пеш аз кам кардани таъсир	Муҳимият пас аз кам кардани таъсир
Такмили системаи нақлиёт	Дарозмуддат	маҳаллӣ	Бале	Муайян	Асосӣ	Н/Д	Мусбати баланд	
Таъсирҳо ва хатарҳои марҳилаи тарҳрезӣ								
Хариди замин ва кӯчонидани аҳоли, аз ҷумла талаботи муваққатии замин барои лагерҳо ва дигар ҷойҳои лоиҳа	Н/Д	Н/Д	Н/Д	Аз эҳтимол дур аст	Ноболиғ	Паст	Паст	Ҳадди ақал
Аз даст додани замини кишт ва даромад	Н/Д	Н/Д	Н/Д	Аз эҳтимол дур аст	Ноболиғ	Паст	Паст	Ҳадди ақал
Таъсири муҳити зист дар марҳилаи сохтмон								
Чанг ва ифлосшавии хаво	Кӯтоҳмуддат	Ба таври васеъ паҳн шуда	Бале	Муайян	Миёна	Нарм	Муътадил	Паст
Ландшафт ва топография	Асосан дарозмуддат	Маҳаллӣ	Аксаран не	Муайян	Аз миёна то калон	Нарм	Муътадил	Паст
Тағйироти замин ва истифодаи замин	Кӯтоҳмуддат	Дар доираи лоиҳа	Бале	Муайян	Миёна	Нарм	Муътадил	Ҳадди ақал
Таъсири минтақаҳои фарогир	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Муайян	Миёна	Нарм	Муътадил	Паст
Сифати об	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Муайян	Миёна	Нарм	Муътадил	Паст
Обҳои зерзаминӣ	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Номуайян	Ноболиғ	Нарм	Паст	Ҳадди ақал
Гидрология	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Номуайян	Ноболиғ	Нарм	Паст	Ҳадди ақал
Партовҳо (аз ҷумла партовҳои маишӣ ва хатарнок)	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Муайян	Миёна	Ҷиддӣ	Баланд	Паст

Таъсири эҳтимоли	Давомнокии таъсиррасонӣ	Миқёси фазой	Баргардон идашаванда ё не	Эҳтимолият	Бузургӣ	Ҳассосият	Муҳимият пеш аз кам кардани таъсир	Муҳимият пас аз кам кардани таъсир
Сарватҳои геологӣ	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Муайян	Миёна	Нарм	Паст	Ҳадди ақал
Садо ва ларзиш	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Муайян	Миёна	Нарм	Муътадил	Паст
Таъсир ба захираҳои фарҳангӣ	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Аз эҳтимол дур аст	Ноболиғ	Нарм	Паст	Ҳадди ақал
Таъсири заводи бетон ва заводи майдакунӣ	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Эҳтимол дорад	Миёна	Нарм	Муътадил	Ҳадди ақал
Таъсир ба гуногунии биологӣ ва муҳити зист, аз ҷумла нобудшавии дарахтон	Дарозмуддат	Маҳаллӣ	Не	Аз эҳтимол дур аст	Ноболиғ	Нарм	Паст	Ҳадди ақал
Таъсири лагерҳо	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Эҳтимол дорад	Миёна	Нарм	Муътадил	Ҳадди ақал
Саломатӣ ва бехатарии меҳнат	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Муайян	Миёна	Ҷиддӣ	Баланд	Паст
Таъсири иҷтимоӣ дар марҳилаи сохтмон								
Саломатӣ ва бехатарии ҷомеа, аз ҷумла истисмори ҷинсӣ ва сӯиистифода (SEA) ва озори ҷинсӣ (SH)	Кӯтоҳмуддат	Асосан маҳаллӣ	Бале	Эҳтимол дорад	Миёна	Ҷиддӣ	Баланд	Паст
Вайронкунии ҳаракати роҳ	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Муайян	Миёна	Нарм	Муътадил	Ҳадди ақал
Дохилшавии коргарон ва мушкилоти меҳнатӣ	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Эҳтимол дорад	Миёна	Нарм	Муътадил	Паст
Таъсири муҳити зист ҳангоми истифода ва нигоҳдорӣ								
Ҳодисаҳои резиши моддаҳои зараровар	Кӯтоҳмуддат	Маҳаллӣ	Не	Ҳасодуфӣ	Миёна	Ҷиддӣ	Баланд	Паст

Таъсири эҳтимоли	Давомнокии таъсиррасонӣ	Миқёси фазой	Баргардон идашаван да ё не	Эҳтимолият	Бузургӣ	Ҳассосият	Муҳимият пеш аз кам кардани таъсир	Муҳимият пас аз кам кардани таъсир
Истеҳсоли партовҳо, аз ҷумла маводҳои хатарнок	Дурнамои дарозмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Муайян	Асосӣ	Нарм	Муътадил	Паст
Ифлосшавии ҳаво	Дурнамои дарозмуддат	Ба таври васеъ паҳн шуда	Бале	Муайян	Миёна	Нарм	Муътадил	Паст
Шум и вибрация	Дурнамои дарозмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Муайян	Миёна	Қиддӣ	Муътадил	Паст
Загрязнение воды	Дурнамои дарозмуддат	Ба таври васеъ паҳн шуда	Бале	Муайян	Асосӣ	Нарм	Муътадил	Паст
Охрана труда и безопасность	Қутоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Эҳтимол дорад	Миёна	Қиддӣ	Баланд	Паст
Тағйирёбии иқлим	Дурнамои дарозмуддат	Ба таври васеъ паҳн шуда	Не	Эҳтимол дорад	Миёна	Нарм	Муътадил	Паст
Таъсири иҷтимоӣ ҳангоми истифода ва нигоҳдорӣ								
Ҳолатҳои фавқулӯда	Қутоҳмуддат	Маҳаллӣ	Бале	Тасодуфӣ	Миёна	Қиддӣ	Баланд	Паст

Нақшаи идоракунии муҳити зист ва иҷтимоӣ

28 Ин АТЭИ нақшаи мукаммали идоракунии муҳити зист ва иҷтимоиро (НИЭИ) дар бар мегирад, ки механизмҳои институтсионалии идоракунии талаботи экологӣ ва бехатарии лоиҳаи пешниҳодшударо дар бар мегирад, аз ҷумла татбиқи АТЭИ ва НИЭИ, нақшаи коҳишдиҳӣ ва мониторинг барои номбар кардани ҳама таъсири эҳтимолии дар давоми ин АТЭИ арзёбӣшуда ва коҳиш додани таъсири алоқаманд чораҳо, инчунин талаботҳои мониторинг, мониторинги инструменталӣ, ки дар марҳилаи сохтмон анҷом дода мешаванд, ҳуҷҷатҳои Э&И ва талаботи ҳисоботдиҳӣ ва талаботи омӯзиши Э&И.

29 Тавре ки қаблан гуфта шуд, МТЛ ТР тамоми лоиҳаро дар марҳилаи сохтмон идора хоҳад кард. Аз ин рӯ, МТЛ ТР инчунин масъулияти умумии дар татбиқи АТЭИ ва НИЭИ-ро хоҳад дошт. МТЛ ТР мушовирони назорати сохтмонро (МНС) барои назорат ва мониторинги ҳамарӯзаи фаъолиятҳои сохтмон ҷалб хоҳад кард. МНС инчунин вазифадор карда мешавад, ки пудратчии сохтмонро назорат ва санҷиш кунад, то тамоми талаботҳои экологӣ ва бехатариро, ки қонуни миллӣ, ЧЭИ БОСИ ва ин АТЭИ ва НИЭИ муайян кардаанд, самаранок иҷро кунад. Барои иҷрои ин ўҳдадориҳо, МТЛ, МНС ва пудратчӣ (пудратчиён) дар макон мутахассисони Э&И таъин мекунад. МТЛ мутахассиси муҳити зист, мутахассиси иҷтимоӣ ва мутахассиси беҳдошти саломатиро ҷалб мекунад; МНС мутахассиси байналмилалӣ муҳити зист, мутахассиси байналмилалӣ ҳифзи саломатӣ, мутахассиси миллии муҳити зист ва мутахассиси миллии иҷтимоиро ҷалб мекунад; ва ниҳоят, пудратчӣ(ҳо) шахсони масъул оид ба муҳити зист ва бехатарӣ ва муовини шахсони масъул оид ба муҳити зист ва бехатариро ҷалб мекунад.

30 Пеш аз оғози кор, пудратчӣ НИЭИ-и мушаххаси маконро (CCESMP) дар асоси ин АТЭИ ва НИЭИ, таҷрибаи беҳтарини байналмилалӣ ва шароити макон омода мекунад. SSESMP ба МНС ва МТЛ ТР барои баррасӣ ва тасдиқ пешниҳод карда мешавад ва ҳеҷ гуна фаъолият дар қитъа то тасдиқи он оғоз нахоҳад шуд. SSESMP ҳадди ақсал ҷанбаҳои зеринро дар бар мегирад: (а) пешгирии ифлосшавӣ, (б) сифати ҳаво ва идоракунии чанг; (в) идоракунии садо ва ларзиш; (г) идоракунии партовҳо; (д) идоракунии партовҳои саҳт; (е) идоракунии лагерҳои сохтмонӣ; (ж) идоракунии конҳо; (з) идоракунии СБМ ва идоракунии СБЧ; (и) Нақшаи вокуниш ба ҳолати фавқуллодда; (к) идоракунии ҳаракати нақлиёт; (к) нақшаи роҳи дастрасӣ; (л) ҳалли шикоятҳо; (м) буридан ва шинонидан; (н) мубориза бо ҳашароти зараррасон; ва (о) эрозияи хок, барқарорсозӣ ва идоракунии ландшафт. SSESMP бояд пеш аз оғози сохтмон анҷом дода шавад ва бо МНС мувофиқа карда шавад ва аз ҷониби МТЛ ТР тасдиқ карда шавад. Ҳама мониторинги минбаъдаи экологӣ ва бехатарӣ дар ин асоси SSESMP тасдиқшуда анҷом дода мешавад, ки шояд вақт аз вақт, одатан як маротиба дар шаш моҳ баррасӣ ва навсозӣ карда шавад.

31 НИЭИ реҷаи мониторинги ҳамачонибаи инструменталиро дар бар мегирад, ки параметрҳои пешниҳодшуда, макон ва басомади мониторингро дар бар мегирад, ки параметрҳои асосии муҳити зист, аз қабилӣ сифати ҳаво, садо, сифати об ва ғайраро дар бар мегирад. Мақсади ин мониторинг муайян кардани то чӣ андоза самаранок будани тадбирҳои коҳиш додани таъсир дар макон мебошад. Агар арзишҳои баланди ҳама гуна параметрҳо мушоҳида карда шаванд, шояд ба SSESMP чораҳои иловагӣ илова карда шаванд.

32 НИЭИ инчунин талаботҳои ҳисоботдиҳӣ ва ҳуҷҷатгузорию МНС ва пудратчиёнро муайян мекунад. Ин талаботҳо иборатанд аз таҳияи гузоришҳо дар бораи садама, ҳисоботи моҳона ва ҳисоботи семоҳаи Э&И, ки пудратчӣ таҳия кардааст, таҳияи ҳисоботи семоҳа ва нимсолаи Э&И, ки аз ҷониби МНС таҳия шудааст, таҳияи гузориши анҷоми лоиҳа, ки ҷанбаҳои экологӣ ва бехатариро пас аз анҷоми марҳилаи сохтмон фаро мегирад.

33 Талаботи омӯзиши Э&И, ки ба НИЭИ дохил карда шудаанд, ҷанбаҳоро ба монанди талаботҳои миллӣ ва БОСИ Э&И, АТЭИ ва НИЭИ, SSESMP, кодекси рафтор барои ҳамаи кормандони қитъа барои ҳалли меъёрҳои маҳаллӣ ва рафтори қобили қабул, идоракунии лагерҳо, ҷанбаҳои СБМ ва СБЧ ва механизми баррасии шикоятҳо

фаро мегиранд (минбаъд мухтасар муҳокима карда шуданд).

34 Хароҷоти татбиқи НИЭИ тақрибан 526,350 доллари ИМА ҳисоб карда шудааст, аммо қисми зиёди он ба арзиши корҳои сохтмонӣ дохил карда мешавад. Барои Пудратчӣ ҷиҳати анҷоми мониторинги инструменталӣ тақрибан 28,000 доллари ИМА лозим аст, дар ҳоле ки хароҷоти МНС (асосан ба кормандони Э&И вобаста) тақрибан 375,000 доллари ИМА арзёбӣ мешавад.

Чалби ҷонибҳои манфиатдор¹

35 Мувофиқи ақидаи ЧЭИ БОСИ (2019), шаффофият ва машваратҳои пурмазмун барои тарҳрезӣ ва татбиқи лоиҳа муҳим аст ва барои ноил шудан ба ин ҳадаф бо мизочони он зич ҳамкорӣ мекунад. Илова бар ин, талаботи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба машваратҳои ҷамъиятӣ дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳифзи муҳити зист» (моддаҳои 12-13) муқаррар карда шудааст. Мутобиқи Қонуни мазкур шахрвандон ҳуқуқ ба иттилооти экологӣ ва иштирок дар таҳия, қабул ва татбиқи қарорҳо оид ба таъсири муҳити зист доранд. Барои қонён кардани ин талабот, мушовирони МТЛ ТР ва АТЭИ якҷанд даври машваратҳоро бо ҷонибҳои манфиатдор, аз ҷумла ҷамоатҳои маҳаллӣ гузарониданд.

36 Аз моҳи октябри соли 2022 то март соли 2023 аз ҷониби мушовирони АТЭИ якҷанд чорабиниҳои чалби ҷонибҳои манфиатдор гузаронида шуданд. МТЛ ТР пеш аз марҳилаи сохтмон ва дар раванди марҳилаи сохтмон чорабиниҳои иловагӣ ташкил хоҳад кард. Ин чорабиниҳо воҳӯриҳои ҷамъиятӣ, муҳокимаҳои гурӯҳӣ фокусӣ ва воҳӯриҳои як ба як бо шахсони эҳтимоли, ҷомеаҳо ва коршиносонро дар бар мегиранд.

37 Ҳангоми боздид аз макон мушовирони АТЭИ бо аҳолии маҳаллӣ, соҳибони хоҷагиҳо ва мақомоти давлатӣ машваратҳои инфиродӣ ва гурӯҳӣ гузарониданд. Машваратҳо як қатор воҳӯриҳо дар моҳҳои феврал ва июли соли 2023-ро фаро гирифтанд. Ҷамъбасти ин муҳокимаҳо дар **Ҷадвали ES-2** оварда шудааст.

Ҷадвали ES-2. Хулосаи саволҳо ва ҷавобҳо ҳангоми машваратҳо

№	Савол	Ҷавоб
Ҷамоати Дарбанд		
1	Вақте ки сохтмон оғоз мешавад, оё барои чалби коргарони маҳаллӣ имтиёз пайдо мешавад?	Оид ба муҳлати оғози сохтмон баробари ба охир расидани кори вобаста ба лоиҳаи пешакӣ ва ташкили тендер барои ба қор қабул кардани пудратчӣ сохтмони пул ба аҳоли хабар дода мешавад. Дар вақти ба қор қабул кардани коргарон ба сокинони маҳаллӣ, махсусан кафшерчӣ, бетончиён, ронандагони техникаи бинокорӣ ва гайра афзалият дода мешавад.
2	Дар рафти сохтмон барои назорати сифат кӣ масъул аст?	Ҳангоми корҳои сохтмонӣ сифат ва вақт аз ҷониби муҳандисони машваратӣ назорат карда мешавад.
3	Агар мо нисбат ба Пудратчӣ шикоят дошта бошем, ба кӣ шикоят карда метавонем??	Дар сатҳи ҷамоат як кумитаи арзу шикоят таъсис дода шудааст, ки дар он шумо метавонед арзу шикоятҳоро пешниҳод кунед. Ҳамчунин як ширкати мушовир оид ба назорати сохтмон таъсис дода мешавад, ки қодир ба баррасии шикоятҳо хоҳад буд.
4	Оё имконият мешавад, ки занҳо ба ҳайси ошпаз, нонпаз,	Бале. Ба одамон дар бораи вазифаҳои, ки пудратчӣ талаб мекунад, хабар дода мешавад.

¹Для предлагаемого проекта также был подготовлен отдельный План взаимодействия с заинтересованными сторонами (ПВЗС).

№	Савол	Ҷавоб
	фаррош ва ғайра кор кунанд хангоми сохтмони пул?	
5	Агар пул сохта шавад, бешубҳа зиндагии моро осонтар мекунад, пеш аз ҳама, аз сабаби он ки вақти сафар ба деҳаи Сафедчашма кам шуда, барои ташкили савдо ва умуман пул кор кардан имкони иловагӣ пайдо мешавад..	Пул сохта мешавад, тавре ки қаблан зикр гардид, бояд гуфт, ки лоиҳаи мазкур калонҳаҷм буда, пуле, ки сохта мешавад, калонтарин дар кишвар хоҳад буд..
Ҷамоати Сафедчашма		
1	Сохтмони пулро бесаброна интизорем, фикр мекунем, ки баъди анҷоми он ҳама чиз бехтар мешавад. Қариб ҳамаи мо дар ҷамоати Дарбанд хешу табор ва дӯстон дорем ва бо назардошти он ки маркази ноҳия дар он ҷо ҷойгир аст, мо бисёр вақт ба онҷо сафар мекунем, масофаҳои дурро тай мекунем, ки ин ҳам бо назардошти қимати маводи сӯзишворӣ гарон аст.	Ҳақиқатан ҳам пул вақти сафар ба маркази ноҳияро хеле кам мекунад ва дар натиҷа сафари нақлиётро сарфа мекунад. Ҳангоми ба кор қабул кардани коргарон, бале, афзалият ба сокинони маҳаллӣ, махсусан кафшергарон, бетончиён ва ронандагони техникаи сохтмонӣ дода мешавад.
2	Кто будет отвечать за контроль качества во время строительства?	Ҳангоми корҳои сохтмонӣ сифат ва вақт аз ҷониби муҳандисони машваратӣ назорат карда мешавад.
3	Сохтмони пул кай оғоз мешавад?	Дар бораи муҳлати оғози сохтмон баъди анҷоми корҳои лоиҳаҳои пешаки ва ташкили озмун барои ҷалби пудратчӣ барои сохтмони пул ба аҳолии хабар дода мешавад.
4	Ҳангоми сохтмон меъёрҳои экологӣ чӣ гуна риоя карда мешаванд, то ифлосшавии муҳити зист хангоми сохтмон пешгири карда шаванд?	Ҳангоми сохтмони пул тибқи талаботи қонунгузори милли ва стандартҳои Бонки Осиеии Инфрасохтор ва Рушд, ки дар риояи талаботи экологӣ хеле сахтгир аст, пудратчӣ ва инчунин мушовири назорати лоиҳа таҳти назорати қатъӣ қарор дода мешавад, ки хангоми сохтмон кам шудани таъсири муҳити зистро таъмин намояд

Ифшои маълумот дар бораи АТЭИ

38 АТЭИ пас аз анҷомёбӣ аз ҷониби МТЛ ТР дар сатҳи маҳаллӣ ва милли ифшо карда мешавад. Бо мақсали ифшои АТЭИ маълумотҳо бояд ба забонҳои маҳаллӣ тарҷума карда шаванд. БОСИ инчунин АТЭИ-ро дар вебсайти худ ифшо мекунад. МТЛ ТР инчунин маълумоти дахлдорро дар бораи корҳои сармоягузорӣ дар доираи Бастиаи Здар доираи мувофиқ дар тамоми давраи таҷдиди лоиҳа ифшо мекунад.

Механизми баррасии шикоятҳо

39 Механизмҳои баррасии шикоятҳо (МБШ) - роҳи ба таври расмӣ барои қабул, арзёбӣ ва ҳалли фикру мулоҳизаҳо ё шикоятҳои ҷомеа дар сатҳи маҳаллӣ асосёфта мебошанд. Онҳо равандҳои пешгуинашаванда, шаффоф ва эътимодбахшро барои

ҳамаи тарафҳо таъмин мекунанд, ки дар натиҷаҳо нисбатан арзон, одилона ва муассир мебошанд. Онҳо ба эътимод ҳамчун ҷузъи ҷудонашаванда така мекунанд ва ба амали ислоҳӣ ва ҷалби пешгирикунанда мусоидат мекунанд. МБШ инчунин мӯҳлати ҳалли шикоятҳоро муайян мекунанд.

40 МТЛ ТР инчунин барои лоиҳаи пешниҳодшуда, ки дар майдони сохтмон амалӣ карда мешавад, МБШ-ро таъсис медиҳад. Ин МБШ ҳамчун макони қабул ва ҳалли нигарониҳо ва шикоятҳои одамони аз лоиҳа зарардида дар бораи таъсири муҳити зист ва иҷтимоӣ хидмат хоҳад кард. Он нигарониҳо ба таври фаврӣ тавассути як раванди фаҳмо ва шаффоф, ки барои ҳамаи аъзоёни ҷомеа дастрас, ба гендерӣ ва фарҳангӣ мувофиқ аст, ҳал хоҳад кард. Равиши умумии МБШ аз он иборат аст, ки шикоятҳо дар сатҳи маҳаллӣ аввал ба таври муассир баррасӣ карда шаванд ва агар шикоят ҳал карда нашавад, ба сатҳи оянда ё сатҳи болоии мақомот интиқол дода шавад.

41 Дар сатҳи ҷамоат (ҳукумати маҳаллӣ) кумитаи маҳаллии баррасии шикоятҳо (КБШ) таъсис дода мешавад. Шикоятҳоро метавон ба МБШ пешниҳод кард, ки дар он парвандаҳои марбут ба лоиҳа дар ҳамоҳангӣ ва машварат бо намояндагони МТЛ ТР ва МНС баррасӣ карда мешаванд. Шикоят ба шахси масъул вогузор карда мешавад, ки вай барои ҳалли масъала 14 рӯз муҳлат дорад. Агар парванда мураккаб бошад ё таҳқиқи муфассалтарро талаб кунад (масалан, санҷиши коршиносони техникӣ ё ҳулосаи ҳуқуқии давлат ё шахсони хусусии сертификатсияшуда), дар ҳолати зарурӣ мӯҳлати баррасии шикоят метавонад то 30 рӯзи тақвимӣ ё бештар аз он тамдид карда шавад. Дар чунин ҳолатҳо ба шикояткунанда огоҳиномаи хаттӣ фиристора мешавад, ки сабабҳои тамдиди мӯҳлатро шарҳ медиҳад, равандро тавсиф мекунад ва санаҳои пешбинишудаи пешниҳоди натиҷаҳои санҷишро нишон медиҳад. Ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи марбут ба шикоятҳо ҳамчун сабти МБШ ҷамъоварӣ ва нигоҳ дошта мешаванд. Пас аз ҳалли шикоят, КБШ ҷаласаи бастании шикоятро ташкил мекунад, ки дар он шикояткунанда баста шудани шикоятро тасдиқ мекунад. Намояндаи МТЛ ТР ҳалли шикоятро назорат мекунад. Дар давоми тамоми ин муддат шикояткунандагон ҳақ доранд, ки парвандаҳои худро ба суд ё ягон мақомоти дигар пешниҳод кунанд.

42 МТЛ ТР Феҳристи шикоятҳоро пеш мебарад, ки дар он ҳама шикоятҳои ба онҳо, МНС ё пудратчӣ ирсолшуда ба қайд гирифта мешаванд. Феҳрист сабти пурраи қабул, коркард, пӯшидан ва огоҳ кардани шикояткунандаро нигоҳ медорад.

Хулоса

43 Таҳлили таъсири экологӣ ва иҷтимоии пули пешниҳодшуда нишон медиҳад, ки намуд ва сатҳи таъсирҳо асосан ночиз хоҳанд буд ва ба осонӣ коҳиш дода мешавад. Таъсири иҷтимоии алтернативаҳои лоиҳа низ ночиз аст, ба шарте ки дастрасии бехатар ва қулай барои аҳолии маҳаллӣ таъмин карда шавад.

44 Ин АТЭИ тасдиқ мекунад, ки манфиатҳои экологӣ ва иҷтимоии лоиҳа аз нороҳатиҳои ночиз ва муваққатӣ, ки ҳангоми татбиқи лоиҳа ба миён меоянд, ба таври назаррас зиёдтар аст, ба шарте ки НИЭИ пурра амалӣ карда шавад. АТЭИ, аз ҷумла НИЭИ-и он барои қонеъ кардани талаботи арзёбии муҳити зисти БОСИ ва Ҳукумати Тоҷикистон кофӣ ҳисобида мешавад.